СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ IX. | Олифантъ, Па. Четверъ 28-го Листопада 1901. | Число 48.

Переглядъ тыждневый.

Змагане дѣтей Вуйка Сема, щобы Америка була для Американцѣвъ, здѣйсняе ся поволи. Оденъ великій ворогъ сеи идеи — Испанія, упавъ побореный нею, другій — Анґлія, звязаный и обезсиленый бурскою войною, а новый свѣтъ, Америка, скоро приходить до могучости. Меткостю, великими капіталами, промысломъ, торговлею и интеліґенціею она застрашуе и перемагае навѣть стару Европу. Говорить ся ту головно о Сполученыхъ Державахъ, бо прочій еѣ части уступають поки що на другій плянъ, але наколи такъ дальше пôде, то вже вкоротцѣ цѣла Америка стане ся одною великою федераціею народôвъ. Будуть то сполученій державы цѣлои Америки. Свѣдомій Американцѣ систематично ступають до сего, а дня 18. с. м. зроблено знову оденъ великій крокъ на передъ. Именно того дня заключено договôръ въ справѣ панамского каналу, якій важный тымъ, що Анґлія через свого репрезентанта лорда Pauncefote зрѣкае ся всякихъ претенсій до сего каналу, вôддаючи его пôдъ контролю Спол. Державъ. Американцѣ давно сего хотѣли, бо такій каналъ мѣжь двома морями скоротить дорогу военнымъ и торговельнымъ кораблямъ, пôднесе торговлю и могучôсть Спол. Державъ, а головно кине въ ихъ обôймы полудневу и середущу Америку. Зъ тыхъ причинъ хотѣла и Анґлія мати контролю надъ каналомъ и довго робила рôжнй перепоны, та вкôнци знеможена уступила зъ мусу. Згаданый договôръ мае ще прійти пôдъ обрады конґресу.

Повстане на Филипинахъ подôбне теперь до блудныхъ огникôвъ: выбухае и потахае; переносить ся зъ мѣсця на мѣсце и вѣчно зводить своихъ гонителѣвъ. Американцѣ мають зъ нимъ подôбну журбу, якъ та баба, що не мала клопоту, та купила собѣ порося. На нещасте однакъ американьскимъ капіталістамъ треба новыхъ рынкôвъ збуту, нового поля вызыску, а въ слѣдъ за тымъ прибувае у нихъ жажда: зробити Филипинцѣвъ „смирными“. — Аґвінальдо, бувшій проводырь филипиньскихъ повстанцѣвъ, написавъ листъ до ґенерала Chaffee зъ просьбою, щобы позволивъ ему ѣхати до Вашинґтону и передъ конґресомъ предложити потребы тай бажаня Филипинцѣвъ. Можливо, що позволять ему на сей крокъ, бо тодѣ будуть выгляды на скорше закôнчене войны.

Передъ австрійску раду державну вытягнено ще одну цвѣточку зъ поганои ґосподарки польскои шляхты въ Галичинѣ. Пос. Яворскій внѣсъ интерпеляцію, пôдписану рускими, деякими польскими людовыми, ческими и нѣмецкими послами, котра звучить: Ґрафъ Андр. Потоцкій, теперѣшный маршалокъ краевый, мае 85,000 морґôвъ землѣ; богато цукроварень, тартакôвъ, копалень угля, ґоралень и пр.; мае великй капіталы по банкахъ; его чистый рôчный доходъ перевысшае 3 міліоны коронъ, а вôнъ платить всего-навсего 4.460 злр. податку, хотяй повиненъ платити 15 разôвъ больше. Дѣе ся оно въ наслѣдокъ сего, що ґр. А. Потоцкій е найбôльше вплывовымъ членомъ оцѣночнои комісія въ Краковѣ, котра мала оподатковати его доходы. Опôсля, коли помимо всего, таки хотѣли пôдвысшити его податокъ на 21 тысячь злр. тодѣ вице президентъ краевои дирекціи скарбу В. Коритковскій, великій приятель ґрафôвъ, такъ довго крутивъ, доки не лишило ся все по старому. Пôдписанй послы звертають ся до міністра скарбу д-ра Бемъ-Ваверка, щобы зарядивъ карне поступоване проти ґрафа и В. Коритковского за ошукуване державного скарбу. — Отакъ звучить интерпеляція, котра говорить наглядно о ґосподарцѣ галицкихъ верховодôвъ. Они зъ нещасного хлопа друть вже сему скôру; кладуть на его спину величезнй тягарѣ; граблять его права; напускають на него екзекуторôвъ, немовь гончикъ псôвъ на заяця; тримають въ темнотѣ и розтягають надъ нимъ жандармску опѣку. И по що се такъ? Лишь на те и про те, аби хлопъ однымъ панамъ дававъ добре одержане, а на другихъ робивъ даромъ и оплачувавъ за нихъ податки. Чи-жь не старо-шляхоцкй звычаѣ?

Сербія, ся молода и маленька держава, могучои колись славяньскои галузи, перебувае теперь критичну хвилю. Натискана черезъ сусѣднй державы, задовжена по уха, а що найгôрше, зъ вѣчными спорами и непорядками не може вылѣзти зъ бѣды. Якъ вô всѣхъ монархичныхъ державахъ, такъ и ту головною пружиною лиха е династія. Недавно померлшій король Милянъ бувъ гулякою, марнотравникомъ и бабіемъ, але и его сынокъ, молодый король Александеръ, не далеко втѣкъ вôдъ него. Вѣчно змѣнчивый, скорый и зарозумѣлый, лише дражнить населене краю. Ось минувшого року оженивъ ся зъ убогою женщиною Драґою, а теперь вже хотѣвъ бы позбути ся еѣ. Оногды донесли ґазеты, немовь бы вôнъ такъ нелюдяно поводивъ ся супроти королевои, що нещасна зажила тройла, и лежить умераюча.

Многй коронованй головы Европы обидили ся на анґлійского короля Едварда, за те, що вôнъ роспорядивъ, абы въ часѣ его коронацій не роблено найменшои рôжницѣ мѣжь монархами и президентами републикъ. Страхъ велика обида! Тымъ коронованымъ лялькамъ и стовпамъ назадництва, все ще здае ся, немовь бы они бôльше значили, якъ люде, котрй власными заслугами доборолн ся великои почести, якою е гôдность президента. Не вмѣють сердеги вôдрôжнити ночи вôдъ днинки, або радше не хотять ще зрозумѣти, що не велика штука вродити ся цѣсаремъ. Ту нема заслуги.

Буры на нѣкого вже не можуть надѣятись лишь на свои силы и хоробрôсть. Администраційный зарядъ мѣжнародного мирового суду въ Гадзѣ оголосивъ дня 21. с. м. що не въ силѣ нѣчого здѣлати въ справѣ мирового залагодженя ихъ спору зъ Анґліею. Сими словами »мѣжнародный судъ« самъ для себе выставивъ свѣдоцтво, що не стоить анѣ торбы сѣчки. Въ дѣйсности его борше можна назвати льокайскимъ судомъ, бо чи-жь бувъ вôнъ заложеный народами? Нѣ! Россійскій царь, нѣмецкій цѣсарь и т. п. кровопійцѣ були его сотворителями. Они суть жереломъ войны, и они забажали замилити свѣтови очи мировымъ »мѣжнароднымъ судомъ«. Такій судъ мусить бути слухнянымъ своимъ заложителямъ, подôбно якъ слуга панови. Знають о тôмъ Буры и нѣ на хвильку не выпускають зъ рукъ оружія; бють ся дальше зô старымъ окликомъ на устахъ: Независимôсть або смерть! Дня 15 с. м. звели они завзяту битву пôдъ Heilbron, де Анґлійцѣ стратили 50 людей; дня 20. с. м. коло Редесбурґа, а въ два дни опôсля въ пôвнôчнôмъ Трансвалю. Вô всѣхъ тыхъ битвахъ и Буры потеряли поверхъ 60 людей, але за те дня 13. с. м. близь мѣсточка Майдебурґа (въ кольоніи Кейпъ) перейшло до нихъ 180 анґлійскихъ добровольцѣвъ, навербованыхъ зъ помѣжь Голендрôвъ. Взагалѣ можна сказати, що лишь одни Голендры щиро тай безъинтересовно помагають Бурамъ. Анґлія рѣшила ся була вынищити всѣхъ трансвальскихъ и ораньскихъ Бурôвъ, та вôдъ коли въ еѣ власныхъ кольоніяхъ почали бунтувати ся Голендры — сильно почала хитати ся. Послѣдными часами надходить много вѣстей о варварскихъ Анґлійцѣвъ, о розстрѣлюваню полоненыхъ Бурôвъ и пр. але разомъ зъ тымъ уперто кружить чутка, що Анґлія тайкомъ рада бы розпочати мировй переговоры. Наколи прійде до такого, тодѣ велика частина заслугъ припаде въ удѣлѣ Голендрамъ.

Зъ тои частины Аляски, яка належить до Анґліи доносять, немовь бы тамъ выкрыто заговôръ, цѣлею котрого е вôдорване сеи кольонии вôдъ Анґліи и заложене новои републики. Головнй силы ворохобникôвъ, въ числѣ 5000 людей находять ся надъ рѣкою Юконъ. Знатоки твердять, що заговôръ може дуже легко удати ся, бо Анґлія не мае тамъ бôльше якъ 100 воякôвъ, а найлѣпшимъ помôчникомъ повстанцѣвъ буде тяжка тамошна зима. Якъ звѣстно въ тôй частинѣ Аляски суть богатй копальнѣ золота, и повстанцѣ тому хотять своеи републики, щобы ихъ золотомъ не запомагали ся чужй державы.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Листопадъ.		
28	Ч.	Гурія
29	П.	Матоея ап.
30	С.	Ґригорія неокес.
1	Н.	26. Платона, Романа
2	П.	Авдія, Варлаама
3	В.	Григорія, Анатолія
4	С.	Введеніе Пр. Д. В.

— **Експльозія** ґазôвъ въ Маганой Сити, Па., смертельно попарила 3 робôтникôвъ. Експльозія приключила ся 15. с. м. въ углевыхъ майнахъ, ч. 10.

— **Шведскій** корабель »Ельба« розбивъ ся минувшои недѣлѣ на побережу Новои Фундляндіи. Цѣла залога корабля, въ числѣ 20 люда, згинула такожь.

— **Незвычайного** самоубійства допустивъ ся якійсь незнакомый мущина, дня 21. с. м. въ Питсбурґъ, Па. Прійшовъ вôнъ по 12-ôй год. въ ночи до желѣзнои фабрики Шимберґера при 14-ôй улици, кинувъ ся до великои фабричнои печи, розпаленои до червоности, тай згорѣвъ на уголь. Самоубійника не знае нѣхто.

— **Зъударене** ся двохъ поспѣшныхъ поѣздôвъ наступило дня 20 с. м. на стаціи Френконія, Ариз., при чôмъ 6 людей погибло а 7 було раненыхъ. Кромѣ обохъ льокомотивъ и трехъ ваґонôвъ розбили ся тодѣ такожь 2 почтовй возы, де находило ся 30 тысячь листôвъ; всѣ они були знищенй.

— **Проярмаркувавъ**! Онуфрей Ґузка вертавъ дня 29. жовтня зъ ярмарку въ Ґорлицяхъ домôвъ до Мощаницѣ, але що бувъ пяный мовь нôчь, то вже коло своеи хаты упавъ у рôвъ зъ водою, тай тамъ утопивъ ся.

— **Пôдъ** мостомъ желѣзницѣ Burlington, коло Омаґа, Небр. найдено 14. с. м. 24 динамітовыхъ набоѣвъ, пôдложеныхъ кôлькома злочинцями, котрй хотѣли знищити мѣстъ, задержати поѣздъ и ограбити его. На щасте не удало ся имъ.

— **Страйкъ** кондукторôвъ и моторменôвъ вôдъ електричныхъ трамваѣвъ (стріт каръ) въ Скрентонъ, Па., тягне ся безъ кôнця, прибираючи иногдѣ грôзну посву. Кôлька разôвъ приходило вже до бійки зô »скебами«; кôлька людей було смертельно покалѣченыхъ; рухъ карôвъ дуже слабый; страты величезнй а нѣодна зъ воюючихъ сторôнъ не хоче уступити. Треба признати, що загалъ симпатизуе зô страйкерами, бо стріткарами нѣхто не ѣздить, кромѣ »скебôвъ« и старыхъ бабъ, котрымъ компанія платить за се. Компанисты зачинають вже навѣть пôдкладати динамітъ пôдъ надходячй кары, щобы опôсля звалити вину на страйкерôвъ, але й тымъ не можуть нѣчого здѣлати. Загалъ знае вже по части, що компанисты не перебирають въ пôдлостяхъ.

— **Проце[illegible]** противъ еміґраційного [illegible]ента Нодаріого и его п[illegible]очника Сѣдельника, котрй такъ много галицкихъ селянъ заманили до Бразиліи, скôнчивъ ся 4. с. м. передъ львôвскимъ судомъ. Першого зъ нихъ засуджено на 3 мѣсяцѣ арешту и 500 коронъ, а другого на 4 мѣсяцѣ арешту и 200 коронъ. На розправу було покликано поверхъ 100 свѣдкôвъ, и всѣ они зôзнали на некористь обжаловахъ.

— **Динамитовый** набôй положивъ Ив. Вальду въ Мек-Аду, Па. на горячу пѣчь и дорого заплативъ за свою необережнôсть! Набôй сейчасъ експльодувавъ, забивъ згаданого Вальду, розваливъ цѣлый дôмъ и тяжко поранивъ двохъ сусѣдôвъ.

— **Небувалый** случай зайшовъ въ мѣстѣ Тюлса, И. Т. Коло сего мѣста копають нафту, и передержують еѣ въ величезныхъ резервоарахъ, подôбныхъ до ставôвъ. До одного зъ такихъ резервоарôвъ упавъ мин. четверга метеоръ и запаливъ его. Паочнй свѣдки оповѣдають, що метеоръ выглядавъ, якъ велика огниста куля, яка влетѣла просто до резервоару, почôмъ зъ шумомъ и гукомъ почала выбухати нафта.

— **Велике** нещасте стало ся въ золотыхъ майнахъ въ Telluride, Colo. Дня 20. с. м. о 7 год. рано, коли робôтники спустили ся въ долину и розôйшлись по пôдземныхъ коритаряхъ, повстала въ копальни пожежа, яка стрѣлою розносила знищене и смерть. Нещасте було тымъ бôльше, що огонь загородивъ выхôдъ зъ майнôвъ, через що зъ 200 майнерôвъ, котрй були пôдъ землею, лишь 100 вспѣли выратувати; прочй мабуть всѣ погибли.

— **Джума** появила ся въ россійскôмъ мѣстѣ Одессѣ. До теперь занепало на ню 5 осôбъ.

— **»Привязали**, ограбили тай лишили«. Лишь такй слова мôгъ ще сказати чоловѣкъ, котрого ранкомъ, дня 18. с. м. найшли привязаного до телеґрафічного стовпа, близь Вілксбери, Па. и то на пôвъ замерзлого. Доперва по пôвъ години, коли его вôдтерли и огрѣли оповѣвъ, що вôнъ называе ся Й. Бокачіо, мешкае въ Малтбі, Па., а працюе въ майнахъ Lehigh Valley Co., До стовпа привязали его кôлькохъ бомôвъ (волоцюгôвъ), щобы ограбити вôдъ него 42 доляры, якй мавъ при собѣ, повертаючи зъ Вілксбери. Сарака мусѣвъ цѣлу нôчь тремтѣти коло стовпа на вѣтрѣ и морозѣ, заки надôйшли добрй люде тай пустили на волю. Ще лишь одна година хибувала, а душа була бъ покинула грѣшне тѣло.

— **Крôзь** вôкно застрѣливъ Иванъ Яцковскій въ Пенякахъ, брôдского повѣта (Галичина), свого зятя Романа Котика. До сего душегубства привела Яцковского незгода мѣжь бабами. Жандармерія увязнила убійника.

— **Край** мормонôвъ, якъ называють стейтъ Юта, навѣстило минувшого тыждня сильне землетрясене. Въ богато мѣсцяхъ попукала вôдъ него земля, порозпадали ся скалы, потоки и рѣчки позмѣняли свое русло а безлѣчь будинкôвъ завалило ся або суть ушкодженй. Найбôльше шкоды наробило землетрясене въ мѣстахъ Річфілдъ и Монру.

— **Дефравдацію** на 8000 коронъ вôдкрыто въ краковскôмъ урядѣ податковôмъ. Дефравдаціи допустивъ ся польскій шляхтичь, адюнктъ Іос. Смочиньскій и десь подѣвъ ся. — Лѣпше вже зробивъ другій панокъ Шашкевичь, урядникъ банку гіпотечного въ Станиславовѣ. Сей здефравдувавъ 7000 коронъ, а коли все выйшло на верхъ, застрѣливъ ся. Вже то нѣгде правды дѣти, що Галичина богата на — злодѣйства.

— **Голендерска** королева Вильгельмина тяжко занедужала. Причиною недуги суть завчаснй родины (поронене).

— **Всѣхъ** почтовыхъ урядôвъ въ Сполуч. Державахъ було зъ кôнцемъ червня 1901 р. 76 тысячь 945.

— **Ще** оденъ великій картель орґанізуе ся въ стейтѣ Ню Джерзи. Буде се тростъ желѣзничій, дѣйсный великанъ, зъ капиталомъ 400 міліонôвъ долярôвъ, що пôдъ невинною назвою Northern Securities Co., мае охоту пожерти всѣ меншй желѣзничй компаніи. Сотворителями того нового пажери суть два вѣчноголоднй деруны, двѣ пявки робôтникôвъ, звѣснй міліонеры Морґанъ и Гіллъ.

— Вже конець року, часъ заплатити за „Свободу“.

— **Нововыбраный** мейоръ мѣста Бріджпортъ въ Конектикутъ, п. Mulvihill отримавъ вôдъ своихъ приятелѣвъ $1.700.00 чеками на покрыте выборчихъ коштôвъ, але вôнъ ихъ не принявъ и звернувъ приятелямъ назадъ зъ подякою. Сей поступокъ Mulvihill а описують всѣ американьскй часописи и зъеднавъ для него поважане навѣть у політичныхъ непріятелѣвъ. Вôнъ есть робôтникомъ, палячомъ въ однôй зъ мѣсцевыхъ фабрикъ.

— **Лѣкарѣ**, котрй лѣчили президента Мікинлея, мають одержати за свою роботу 100,000 долярôвъ. Таку саму суму ухваливъ бувъ конґресъ для лѣкарôвъ, якй лѣчили президента. Ґарфілда.

— **Ванкъ** въ Блекъ Ракъ, Арк. ограбили незвѣстнй злочинцѣ на суму 12.000 долярôвъ.

— **Якась** чудна недуга ширить ся мѣжь рыбами рѣки Таквары и еи доплывами въ Ріо Ґранде, Бразилія. Рыбы попадають въ рôдъ летарґу чи сну и плывають громадами на поверхни воды. Люде выловлюють ихъ теперь дуже много, бо не треба великого заходу до сего.

— За „Свободу“ треба платити напередъ!

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
До старого краю на рôкъ	$2.00

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order. то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 82.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

СЛОВО РОБОТНИКА ДО РОБОТНИКОВЪ.

(Конець.)

А тепер чую ся обовязаним забесідувати пару слів до руских робітників читателів і нечитателів »Свободи«, до тих, що пізнали до яких цілей веде »Свобода« народ руский, і до тих, що не пізнали ще і недовірчиво до неї відносять ся, а навіть готові єї шкодити.

Дорогі братя і товариші, рускі робітники! Напад на »Свободу« преріжних непрошених опікунів руского робітника в Америці най вже раз отворить вам очи. Великий час вже раз пізнати вам тих підлих, облесних вовків в овечій шкірі, котрі використують вашу темноту, горлають що сила на тих, що вам і вашим дітям зичать щастя, що всі сили і час посьвячають на те, щоб ви були людьми, шанованими від інших народів. Знайте о тім, що праця так взнесла. яку приняли на себе ті правдиві герої, що наражають ся про вас на ріжні брудні напади зі сторони духово-сліпих істот (котрі хотять і на дальше вас водити за ніс, і вашим коштом жити вигідно) — не може бути заплачена жадними грішми. Єдиною заплатою з вашої сторони для жичливих вам, сьвітлих мужів може бути, іти за їх голосом і помагати їм в їх праці около вашого власного добра. Знайте о тім, що їм самим для себе жадної борби не потрібно. Они, сли-б їм добро ваше на серцях не лежало, могли би жити самі про себе спокійно, складаючи грошики по банках, як се робить ціла пачка деяких тутешних духовників. Але они посьвятили ся іншому званю. Они люде, то-ж і вас хотять видіти людьми, тілько ви повинні з довірием до них відносити ся, щоби бачили, що праця їх приносить пожадані овочі. Повинністе знати ще і те, що жаден інший нарід в Америці не може похвалити ся так визначними личностями і так правдиво, без жадних підлих, хитрих закрасок, відданими і служачими робітничій справі людьми, як ті Русини. Протое було би великим гріхом з вашої сторони рускі робітники, сли до так теплих приятелів ви недовірчиво відносили-б ся. Будьте певні, що кождий крикун, котрий бе чолом перед яким небудь правительством на сьвіті, есть вашим тяжким, чорним ворогом і не варт кусника хліба запрацьованого чорною рукою робітника. Нема ще ані одного правительства на земли, котре би по справедливости відносило ся до всіх кляс свого населеня. Найбільша несправедливість всюди вимірена робітничій клясі, протое кождий робітник повинен з погордою відвертати ся від льокаїв і лаполизів правительствених, бо они помагають ковати кайдани на робучий люд. Ідіть братя і товариші за голосом тих, що правди вас учать, що видять чоловіка в президенті, але так само такого самого видять і в тім, що на команду президентів, королів, цісарів і царів тратить жите на полі битви в найкрасшім цьвіті житя; що видять чоловіка ще і в тім, що з роспуки над чорною долею своєю і дорогих собі істот відбирає собі жите; що видять чоловіка і в тім, що без кусника хліба гине з голоду під плотом на старости літ, коли руки відмовили послуху до праці; що на конець видять чоловіка в кождім біло-чорно і жовто-шкірім чоловіці.

Такі люде суть людьми в повнім того слова значіню. За їх голосом повинен іти кождий, котрий желає пізнати сьвіт з правдивої сторони.

Сих пару уваг прошу, прийміть брати мої і товариші, робітники рускі без фальшивого зрозуміня. Походять они із простого хлопского, але горячого в любов для вас і вашого добра, серця.

Марко Голуб.

Рабамъ!

Якійсь »Ґасподінъ Михаиловъ« (Бальзам—махеръ ?) страхъ розплакавъ ся („А. Р. В." ч. 41), що „повѣренный Галиційскаго Русскаго Митрополиты въ Америкѣ" о. Жолдакъ, котрого нѣбы то Митрополитъ выславъ въ Америку для розслѣдженя правды въ наслѣдокъ скаргъ на „попиковъ-радикаловъ", не вступивъ анѣ до г. Жабковича, анѣ до г. Боруха, анѣ до епископа Плєнки, анѣ до лисого вікарого, анѣ до заслуженого и найстаршого о. Обушкевича,— тôлько вôдвѣдавъ (небеса не завалѣть ся!) власне самыхъ знатнѣйшихъ радикаловъ. Зъ того ворожить г. М. неудачу місіи о. Жолдака и жалує тыхъ грошей, якѝ Митрополитъ давъ ему на дорогу.

Прочитавши ту предовгу статю, нашпікованую — якъ звычайно — нападами, брехнею и доносами, чоловѣкови и смѣшно и сумно! Не знати чому дивуватись: чи крайной глупотѣ, чи наивной побожности? Славный ам. проповѣдникъ, Теодоръ Паркеръ, сказавъ: „въ кождôмъ глупôмъ чоловѣцѣ е Соломонъ, а въ кождôмъ побожнôмъ жиє діяволъ". Се якъ разъ пасує до васъ. Чи вы г. Михаиловъ и ваша компанія въ своѣй глупотѣ думаете, що Митрополитъ интересуєсь вашими доносами, котрѝ — якъ кажете — нѣбы засылавъ нарôдъ? Та-жь не брешѣть! Нарôдъ жадныхъ скаргъ не славъ, але слали г. Борухъ*) и преосвященный фалшованый д-ръ Поливка**), котрый въ листахъ хваливъ ся, що Митрополитъ его колеґа, а въ салунѣ говоривъ, що буде знимати зъ радикалôвъ ризы! Въ тôмъ помагали вамъ не нарôдъ, але ваша власна компанія, що складаесь зъ рабôвъ темноты и облуды. И вы въ своѣй діявольской побожности смѣли думати, що Митрополитъ услухавъ песѣхъ голосôвъ? Чи може жаль вамъ грошей, якѝ выдавъ Митрополитъ на подорожь о. Ж.? Нѣ, не грошей жаль вамъ, але того, що о. Жолдакови вы не могли добрехати того, що опустилисьте въ письмѣ! О. Жолдакъ все таки бôльша парсуна вôдъ васъ, бо писарь вôдъ великого престола, до котрого донесъ бы може неодно ваше слово. Але склалось не такъ, якъ вы ждали, то жь теперь плачте! Одно есть певнымъ, що вы рабы и пôдножки облуды та темноты! Запамятайтежь собѣ, що зъ рабами нѣхто не числить ся — раба кождый копне! Жаль вамъ може, що не уцѣловалисьте рукавицѣ ихъ секретарского величества? Такъ не смутѣть ся, бо оказія ще не минула. Удайтесь до о. Жолдака, а вôнъ зъ поворотомъ може вступити ще до васъ, а бодай прислати вамъ свою рукавицю або свôй чобôтъ. Для рабôвъ выстане и чобôтъ! То-жь не плачте и не нарѣкайте анѣ на Митрополита, анѣ на его писаря, але самѝ на себе.

При тôй способности мушу згадати, що якій небудь письмака вôдъ „Злôсника", коли тôлько нашкробає що, то все мусить вихати о. Обушкевича. Такъ робить и г. Михаиловъ. Чи о. Обушкевичъ потребує вашихъ похвалъ або обороны? Та-жь о. Об. потрафить за себе самъ говорити! Що о. Об. належить до найстаршихъ священникôвъ рускихъ въ Америцѣ, се всѣ знають. Але треба знати, що о. Об. есть чоловѣкомъ якъ и другѝ, отже має свои добрѝ и злѝ стороны, якъ кождый чоловѣкъ. Що о. Об. признаесь до цѣлои парафіи „Злôсника" и есть о много розумнѣйшій и чеснѣйшій, якъ цѣла згадана компанія на купу, се незбита правда, але зъ того ще не выходить, щобъ вы мали все всувати имя о. Об. и уживати его пôдôйшлый вѣкъ за параванъ.***) Тымъ робите о. Обушкевичови медвежу прислугу, за котру о. Об. мусить вамъ подяковати скорше чи пôзнѣйше.

А г. Михаиловъ и его чесна компанія повиннѝ не забувати, що тѝ попы, котрыхъ хрестите радикалами, анархистами, бельзебубами и т. д., не боять ся анѣ васъ, хоть якъ уѣдаете, анѣ Митрополита, хоть вôнъ не есть жадного зъ нихъ колеґою. Тѝ „попики" выписали на своимъ прапорѣ: праця и правда. А зъ такими людьми мусите числатись навѣть вы.... И хоть ихъ знищилибысьте, то не знищите ихъ працѣ и науки, якъ не знищили фарисеѣ науки Христа, розпявши Єго. Тай нарôдъ не пôйде за вами, бо вы слѣпѝ рабы, а ще не бувало, щобы слѣпый рабъ бувъ проводиромъ другому.

або.

*) Маю листы его власноручнѝ въ тôй справѣ.

**) Д. Поливка доки пристававъ зъ „радикалами", то уходивъ за честного чоловѣка, хоть писавъ „фонетикою"! Коли-жь скомпанувавъ ся зъ компанією вôдъ „Злôсника" и ставъ ученикомъ г. Жабковича, то не лишь що до письма, але и въ практицѣ (що до дѣлъ: чеки, бальзамъ) ставъ подôбнымъ своему учителеви. Ученикъ не бôльшій свого учителя!

***) О. Жолдакъ въ Олифантѣ зовсѣмъ не бувъ.

Робôтникамъ.

— Теперѣшный робучій есть бѣднѣйшій, якъ невôльникъ въ старинѣ, бо его панъ не живить, але за се має свободу — свобôдно вмерти зъ голоду.

— Праця вытворює всѣ вартости; тому и робôтники повиннѝ мати до всього право.

— Що кожду машину треба чисто тримати и смарувати, знає и найдурнѣйшій предпріємець, але що робôтникъ мусить добре вôдживлятись, щобъ бути спосôбнымъ до роботы, то сего не розумѣє и наймудрѣйшій.

— Скорочене робучого дня есть першимъ степенемъ до освобожденя робучои клясы.

— Робуча кляса населеня есть найчисельнѣйша и она могла-бъ всьо перевести, если-бъ тôлько не була капустяною головою.

— Робôтникъ, що не належить до своеи орґанізаціи, поповнює злочинъ на самôмъ собѣ, а зраду на всѣхъ робôтникахъ.

— Найтемнѣйшій есть той, що бачити не хоче.

— Капіталістъ збиває грôшь и ще не вдоволеный, робôтникъ бѣдує и также невдоволеный.

— Якъ довго ты богачови пожиточный, вôнъ потребує тебе; скоро-жь станешь неспосôбнымъ, вôнъ тебе не знає.

— Сли въ часѣ страйку займаешь мѣсце страйкера и станешь скебомъ, то поступаешь нечесно, бо поповнюешь злочинъ на робôтникахъ и своимъ власнôмъ интересѣ.

— Чись бачивъ, щобы воробець впавъ зъ даху зъ голоду, або хробакъ згинувъ въ травѣ безъ поживы, або рыба въ водѣ? А ты чоловѣче маешь терпѣти голодъ? Длячого? Чи-жь самъ не управляешь рôлѣ для себе? Чи самъ собѣ не печешь хлѣба? Чи самъ не зрываешь овочôвъ зъ дерева? Кождый той есть крайнымъ дуракомъ, що працює для другихъ, а самъ терпить нужду и голодъ!

— Цѣль людского житя есть: бути щасливымъ. А чи ты вже покôнчивъ всѣ свои обовязки, якѝ суть конечнѝ до утриманя и полѣпшеня твого житя?

— Якось то буде, каже Русинъ, а Нѣмець каже: завтра, завтра, лишь не днесь, такъ говорить рôдъ лѣнивцѣвъ весь!

Дописи.

18. Лист з України.

28. Октобра, 1901 р.

В одному з повітових українських міст нагло вмер захожий чоловік, і знаєте від чого? Від їжі! Еге! Від їжі. Йому дали попоїсти добрі люди, а він так наперся, так налопав ся, так набив собі свій жолудок, що він аж не викрипив в його, та тим той чоловяга і смерть собі заподіяв. Такий випадок чомусь звернув на себе увагу. Чомусь хтось об тому у часописи надрукував. Тоді відізвали ся не один вже і посьвідчили, що це зовсім же не диво в нас на Руси, що хлопи від їжі мруть! Богацько було таких, єі буде — ніколи, мовляв, вони не переведуть ся. Наші дядині брати, бо-ж вони лічуть ся наукою, народом русько під-українським, Білоруси, чи як їх звуть ще Литваки, або, як їх дразнять »Лапацони« аж пливом пливуть до незлічних українських цукроварень, куди вони наймають ся аби за що, за саму малюсіньку платню. Метою цїх »Лапацонів« не заробітки грошеві. а відгодувати ся там. Дома вони їдять не хліб, а кізяк, як на погляд. Хліб, в якому тільки десята частина житної муки, а то різна мішанина. З змілячаної древиної кори, з сухого листа, з трави—лободи, з якихсь болотних рослин і корінців і такого інчого. Дуже убога та країна і сушна. Ліси, бори, та неоглядні болота становлять ту Білорусь. От вони і йдуть, як до раю, до цукроварень, щоб до схочу наїсти ся, як по їхньому »білого хліба«, тоб то звичайного житнього, робітницького фабричного хліба, та ще і нечистого, а з несляної муки, з отрубами спеченого. По їхньому-ж, бач, то це вже хліб »білий«, а то ще вони його звуть і »перогом«! Й от прийде такий Лапацон, та як добереть ся з голоду, та з палу до такого »перога«, то і не відірветь ся від його, аж поки і на той сьвіт піде. Не один, а богацько їх от так прибуває, об'їдають ся і вмирають і знати ніхто про те не знає і нецікавить ся ніхто тим. А річ дуже сумна! Боже, Боже, який же той нарід убогий, а через те і дикий такий! Й зауважте, що цей нарід живе не де небудь, не в Австралії, або Африці, а обік нашої Руси-України під рукою й опікою великої російської держави, яка ліче себе високо-культурною і яка йде і йде до азіятських диких народів, щоб їх просьвіщати.... А цей же свій нарід, оці »Лапацони«. Хто ж їм прийде допомогти і хто їх хоч колись просьвіщати ме? Невже азіятські народи зроблять їм то колись, як відплату за те, що їх самих просьвітили? Ну, що-ж і те добре буде! Нехай-же Лапацони хоч Азіятів підождуть!...

Українець.

Зъ Cohoes, N. Y.

Подôбна допись вже була въ »Свободѣ«, але нашому народови се байдужнымъ. Якъ горохомъ о стѣну мечѣть — вôнъ свое робить. Найгôрше, що тутешнѝ Русины понижають себе въ очахъ другихъ народностей, тай тратять дорогій грôшь. Майже що дня, що недѣлѣ грають музиканты по домахъ. Се дѣвчата справляють балѣ, або, якъ то кажуть »именины.« Робить ся оно такъ, що ордерують »кекъ« пива, кôлька ґальонôвъ »виски«, запрошують дѣвчатъ, хлопцѣвъ, музикантôвъ, босôвъ, кумôвъ и гуляй душко, бо пекло згорѣло... Все те вôдбуває ся найчастѣйше въ свята и недѣлѣ. Потôмъ слѣдує другій »кермешь«, и такъ одна дѣвчина за другою. Иногдѣ она не має лише на »кекъ« пива, але именины мусить робити, бо мовляє, робить тамта, то й менѣ треба. А розумѣє ся, людeнькове тодѣ попють ся и роблять дурницѣ: однѝ гуляють безъ тямы, другѝ сварять ся, а третѝ бють ся на дворѣ за фраєрки: »Ты зъ моєю гуляешь? Я тобѣ покажу!« и тарахъ его межи очи... Ось такъ жіе наша молодѣжь въ Когузъ. Рано, 4-та година, а кождый веде свою пôдъ пахою, вôдпроваджує домôвъ, по американьскому звычаю. О церквѣ, наколи се недѣля або свято, нема вже що й думати. Церковця є у насъ, въ Трою, але въ недѣлю замкнена, бо й чого-жь буде вôдчинена? Священникъ не може въ нѣй удержати ся: для нашихъ людей за великій выдатокъ жертвувати на церковь 25 центôвъ мѣсячно. Що иншого йти на забаву, гостити ся зъ кумами, зъ гонору пустити до баса 50 центôвъ и пр. На сесе »треба« грошей, и все найдуть ся.

Правда, суть у насъ й чеснѝ дѣвчата, котрѝ такъ не роблять, музикою недуже интересують ся, та на жаль, такихъ дуже мало. Всѣ собѣ жіють весело въ Америцѣ, бо ту »фрі контрі.« Не одна забуває за вôтця и стару матѣрь, не тямить навѣть, якъ жидамъ въ краю свѣчку сабашовку гасила... Днесь єи музика тѣшить; она вже панѣ — пôдъ капелюхомъ; все ѣй байдуже...

Чужій нарôдъ дивить ся на таке чудовище, смѣє ся и погорджує нами.

Прошу помѣстити сю допись въ »Свободѣ«, може хто отямить ся и поправить, а если нѣ, то най гуляють до суду, лихо побери!

Ось недавно наше братство урядило баль на дохôдъ рускои церкви, але чи купивъ хто тикетъ? Де тамъ! Бôльша частина волить пôйти на »фрі біръ«, бо тамъ даромъ напє ся до волѣ.

Дѣвоцка робота иде въ насъ дуже добре. Робить ту до 125 рускихъ дѣвчатъ, а такъ само и хлопы заробляють несогôрше.

Дописуватель „Свободы."

Зъ Brooklyn, N. Y.

Вже минуло пару лѣтъ вôдъ коли я до „Свободы" не писавъ нѣчого, анѣ не бачивъ жадной дописи зъ нашого мѣста. Все видно спочиває сномъ блаженныхъ, неначе мертве, а такъ не повинно бути. Отже щобы перервати сю тишину, взявъ я за перо, щобы вамъ дещо написати. Мы, тутешнѝ Русины, не можемо ся дуже похвалити — отъ жіемо. Декотрѝ мають добру роботу, другѝ гôршу, а суть и такѝ, що не мають жадной роботы, бо тутъ тяжко такому роботу дôстати, що не знає анґлійской або нѣмецкой мовы. Але за то Русинôвъ есть тутъ досыть, тôлько що потраченѝ по цѣлôмъ мѣстѣ, помежи чужій нарôдъ тай не дуже дбають о свое, о руске.

Такъ само має ся тутъ рѣчь и зъ братствами. Оденъ належить до братства св. Яна, 2 до св. Стефана, 3 до св. Йосифа Пестуна, 4 до св. Яна Крест., зъ 10 до св. Міхала, около 50 до Нар. Сл, Сполку, зъ 70 до Кат. Слов. Єдноты, около 60 до Соединенія, около 80 до Слов. Венца Слебоднего Орла, а около 2500 є такихъ, що не хотять узнати братство за братство, але сходять ся купками на музыки, забавы, до ґотелѣвъ и такъ тратять марно часъ и грошѣ. Такому сказати, щобы приступивъ до братства або до „Союза" то вôнъ заразъ вôдповѣсть, що ему того нетреба, бо вôнъ еще не умирає, або що вôнъ грошей не має и т. д. А много зъ такихъ, що такъ мудрують, потôмъ планно выходять. Я зô свого розуму радивъ бымъ такимъ абы вже разъ прійшли до себе та порозумѣли, що днесь може неоденъ бути здоровый, а завтра пôдупасти; днесь жіє, а завтра гниє — та щобы забеспечили себе и свои фамиліи у „Союзѣ", котрый принимає всѣхъ Руснакôвъ вôдъ одного року ажь до 45 лѣтъ, а выплачає всякій запомоги скоро и ретельно. Мы тутъ у Бруклинѣ заложили недавно мѣсцевый Р. Н. Союзъ пôдъ покровомъ св. Андрѣя Первозванного — и вже зголосило ся до насъ кôльк(а)найцять членôвъ, а теперь принимаємо и дальше новыхъ членôвъ вôдъ одного до 45 лѣтъ. Ану братя Русины зъ галицкои и угорскои стороны приступѣть до насъ чимъ скорше, а буде вамъ честь и слава. Не ихайте ся помѣжь чужихъ, котрѝ зъ васъ ся еще насмѣвають, а вступѣть до вашои власнои рускои орґанізація до Руского Народного Союза!

Поздоровляю васъ братя сердечно.

Андрѣй Мацура, секретарь,
131 N. 6-th Str., Brooklyn, N. Y.

З Winnipeg, Man., Canada.

Лакомство — се гріх!

Уже від довшого часу мав я ґадку написати вам честні читателі дещо за попа кулявого, що есть в Вінніпеґу німецко-польско-ческим пробощом. Вправді не годить ся когось судити, але я змушений тих пару слів подати до загальної відомости, бо сей піп не заховує права католицкої церкви, ні прав державних, але дає шлюби тим, котрі покидали жінки в краю і там еще жиють. Звідки ви до сего приходите попе кулявий, що таке плюгавство робите між людьми? Тай за що, після сего. можна вас і ваш костел цінити, за коршму, чи дім театральний? Чому ви не вивідуєте ся у нікого о нич? Приходить до вас жених, що має жену в краю і не розвів ся єще з нею, питає ся вас чи дасте шлюб, а ви говорите, що на то есьте сьвященником. А кілько дати? — питає ся. Jak wszystkie trzy zapowiedzi razem. to 12 dolarów, а сей так і хоче аби хутко оженив ся, заким люде довідають ся, дає 12 долярів, і ви даєте ему шлюб. Злакомилисте ся на гроші, і не питаєте о нич, чи жонатий, чи кавалер, — вам коби лиш 12 долярів, то бисте всіх поженили. А потому еще голосите до всіх: „Teraz abyście ludzie nie gadali, że oni na wiarę siedzą, bo ja to potwierdziłem kościołem świętym!" Що ж варта ваше потверджене? Ось сего місяця дві пари

таких повінчаласте! Встид і ганьба для ва.. задля такої марниці як 12 долярів, давати шлюби жонатим... Застановіть ся та опаматайтесь, що робите, бо се не по християньски!

С. Ф. Т.

Справы „Р. Н. Союза.“

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касіеръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

Въ мѣсяцю Октобру б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

	Число въ гол. книзѣ
ELEANOR, PA.	
Оринчъ Иванъ	2302
Обризокъ Федоръ	2302
PLYMOUTH, PA.	
О. Миронъ Волкай	1479
Беща Илько	1480
Чорный Стеф.	1482
Гутникъ Петро	1483
Чиркотъ Томко	1483
Баранякъ Йосифъ	1485
Рудавскій Андрѣй	1489
Баранякъ Андрѣй	1555
Чечинникъ Мих.	1490
BRESLAU, PA.	
Поливка Семанъ	1491
CLEVELAND, O.	
Грацонь Антôнъ	1767
SHAMOKIN, PA.	
Ващакъ Марія	2329
Фиръ Алексій	2330
Копыстяньскій Лука	2330
Копыстяньскій Кость	2331
Серафинъ Петро	362
Федорчакъ Микола	2331
Хомякъ Иванъ	2332
Врона Анна	2332
Репела Василь	2333
Клѣщь Филипъ	2333
Сокаль Теодозій	2334
Малинякъ Гаврилй	341
Чума Андрѣй	2334
Цьовка Тимко	2334
Сушереба Грицъ	2336
Ковальчикъ Томко	2336
Нарадзай Мих.	2336
Цѣдило Ив.	2337
Коцуръ Теодоръ	2337
Хомякъ Илько	2338
Полинякъ Юрій	2338
Азари Марія	2339
Шпакъ Петро	2339
Березякъ Гнатъ	2340
Стельма Мих.	2340
Глова Матѣй	2341
„ Влад.	2341
„ Марія	2342
„ Михаилъ	2342
Старинщакъ Петро	2343
Кащакъ Ив.	2343
Ватраль Ольга	2344
Ревилякъ Василь	2344
„ Анна	2345
„ Марія	2345
Талпашь Галя	2346
Амбицкій Анна	2346
„ Соломея	2347
Олѣяръ Волод.	2347
Саболъ Игнатій	1870
Сечь Андрѣй	1870
WHITNEY, PA.	
Вышньовскій Гнатъ	2348
Стемковичъ Мих.	2348
Квочка Петро	2349
Смолякъ Лешко	2349
BELLEVERNON, PA	
Тирпакъ Грицъ	1593
Сосенько Петро	1593
Фрицкій Мих.	1594
Пухиръ Иванъ	2060
Добровольскій Илько	2060
TRAUGER, PA.	
Глива Осифъ	2350
Боцонь Андрѣй	2250
Миндуръ Кароль	2351
Тарбай Назаръ	2351
Фуръ Василь	2352
Гараусъ Стефанъ	2352
Желемъ Иванъ	2352
Спѣвакъ Василь	2353
Смаржь Петро	2354
Хоминъ Михаилъ	2354
Цпѣнъ Иванъ	1299

(Дальше буде.)

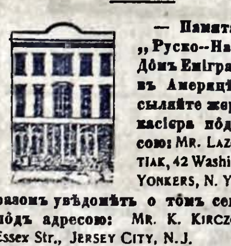
Д. Пирчъ,
секретарь.

Справозданє касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць Октоберъ, 1901.

Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$37.16
Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	9.25
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	35.70
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	15.94
Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	19.15
Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	8.55
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	43.86
Cleveland, O. Нове братство	10.05
Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	13.00
Eleonor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	35.40
Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	13.26
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	18.35
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	9.30
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	24.40
Jersey City, N. J. Бр. св. Петра и Павла	105.37
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (септ.)	133.00
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	61.73
McKeesport, Pa. Бр. св. І. Хрестителя	37.03
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	30.60
„ Бр. св. Іоана Хр.	42.22
„ Бр. св. Бориса и Глѣба	8.32
„ М. Р. Н. С.	27.25
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	51.50
„ Бр. св. Петра и Павла	38.25
Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Иліи	2.63
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (септ.)	66.69
Old Forge, Pa. Бр. св. О. Николая	8.16
„ М. Р. Н. С.	——
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	107.70
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	262.20
„ Бр. дѣвоче	——
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	47.66
Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла	30.25
„ нове братство	——
Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	16.14
„ М. Р. Н. С.	13.44
Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богород.	17.10
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	15.15
Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог.	——
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	15.30
Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	14.16
„ М. Р. Н. С.	154.14
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	41.23
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	27.18
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	47.20
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	——
Scranton, Pa. Бр. св. Иліи Прор.	34.65
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	16.64
Simpson, Pa. Бр. св. Василія Вел.	41.54
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	——
„ Бр. св. Іоана Хрестителя	56.09
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	——
Waterbury, Conn. М. Р. Н. С. (септ. и окт.)	13.70
Westmoreland City, Pa.	13.39
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей (авг. и септ.)	15.20
West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.	42.07
Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	8.37
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	55.60
Carnegie, Pa. Бабей Терентій	2.10
Edwardsdale, Pa. П. Барна	4.20
New York, N. Y. В. Саричъ	3.50
Brooklyn, N. Y. А. Мацура	2.15
Разомъ:	**$2024.17**
Було въ касѣ	$14751.67
Доходъ въ Октобру	2024.17
Всего доходу въ Октобру	**$16775.84**
Розходъ въ Октобру	1898.11
Остае въ касѣ	**$14877.73**
Зъ того депозитôвъ	$2563.54
Фондъ желѣзный	9574.88
Фондъ розпорядимый въ Октоб.	$2739.31

Алек. Шлянта, касіеръ. Д. Д. Пирчъ, секретарь.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Емiграцiйный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою:** MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str., JERSEY CITY, N.J.

— **Въ околици** Dickinson, N. D. є 30 рускихъ фамилій зъ Галичины. Всѣ они сидять на фармахъ. Оденъ зъ тыхъ фармерôвъ давъ одному молодцеви 100 головокъ капусты и 2 фѣры сѣна, щобы женивъ ся зъ его донькою — а другому фармерови давъ мѣшокъ буракôвъ, щобы давъ свою доньку за его сына. Тымчасомъ священника нема, люде зъѣли капусту и бураки, а весѣля, ще хто знае, чи буде або нѣ.

Н. С.

(Подôбно дѣє ся неразъ мѣжъ фермерами въ декотрыхъ околицяхъ Канады. Звагалѣ Русины амер. приданого (вѣна) за дѣвчатами не дають або дуже мале, а въ Спол Державахъ зовсѣмъ вѣна не дають та ще молодець поносить кошты весѣльнй и т. д. Причиною сего є бôльше число мущинъ якъ жѣнокъ. — Ред.)

— **Перша** руска місія устроена Радою Духовною р. ц. гр. въ Йонкерсъ, Н Й. дня 19, 20. и 21. новембра с. р. вôдбула ся пôсля оголошеного порядку. Місію розпочавъ и закôнчивъ о. Ив. Констанкевичъ при участи оо. Бончевского, Пôдгорецкого и Тимкевича. Першу проповѣдь місійну державъ о. Констанкевичъ, другу о. Бончевскій, а трету о. Пôдгорецкій. Народу було кождого дня богато въ церкви, а найбôльше було въ навечеріе св. Арх. Михаила, коли братства муже ске и сестричне выступили въ повнôй парадѣ. Богато людей приступило до т. зв. загальнои сповѣди. Другого дня були Сл. Божй о г. 5-ôй и 9-ôй рано, а на самъ празникъ три Сл. Божй о год. 5, 8. и 10. рано. Місія закôнчила ся вôдспѣванемъ благодарственнои пѣснѣ „Тебе Бога хвалимъ!“ На місіи були присутнй также деякй угорскй Русины тай пару православныхъ.

— **Читайте** оголошенє на третой сторонѣ.

— **Трансвальскому** президентови, Круґерови жертвували Ирляндцѣ (Айриши) посельскій мандатъ въ однôмъ зъ выборчихъ округôвъ Ирляндіи. Твердять они, що президентъ Круґеръ, на подставѣ прокламаціи Кіченера, зачисляе ся до пôдданыхъ Анґлии, и може бути посломъ въ анґлійскôмъ парляментѣ. Не абы яка ключка для анґлійского правительства.

— **Оногды** достали мы зъ гр. кат. церковнои рады въ Wilkes-Barre, Pa. просьбу въ »русскомъ« и словеньскимъ языцѣ у вôдповѣдь на нашу статю друковану свого часу въ »Свободѣ« — що отсимъ подаемо до загальнои вѣдомости.

— **Банковый** тростъ зъ капіталомъ $1,105,450,000 зъорґанізувавъ ся минувшого тыждня въ Ню Йорку. Одно лихо бôльше, якого до теперь хибувало.

— **Добру** матѣръ мае 16 лѣтный Венияминъ Рейнертъ зъ Алентавнъ, Па., бо коли недавно вкравъ у неѣ 12 центôвъ, выняла на него варантъ и казала арештувати. На еѣ просьбу судія засудивъ сынка на 3 мѣсяцѣ криміналу.

— **Дня** 30. с. м. уряджують литовскй соціялісты и вôльнодумцѣ вечерокъ въ галѣ Auditorium на розѣ N. Main Ave. и улицѣ Market въ Правиденсъ коло Scranton, Pa. На вечерку буде спѣвати литовскій хоръ зъ Plymouth, Pa., будуть продукціи гры на фортепянѣ, бесѣды и т. и. Вступъ для мущинъ 10 цнт. для жѣнокъ и дѣтей даромъ. Русины интересуючй ся рухомъ народнымъ, повиннй прійти подивитись на сей першій вечерокъ свого рода, уряджений Литвинами въ сѣй околици.

— **„Ростовское Обозрѣніе“** доносить, що на однôмъ російскôмъ озерѣ (коло Иркутска) розбивъ ся корабель, котрымъ перевожено партію робôтникôвъ, при чôмъ 170 людей утопило ся.

— **First** National Bank въ Спрінґъ Лейкъ, Н. Дж. ограблено дня 14. с. м. на суму 4000 долярôвъ.

— **Молодѣжь** гр. кат. обряду устроюе въ Трентонъ, Н. Дж., театральне представлене и баль на доходъ рускои церкви. Все те вôдбуде ся дня 30. с. м. въ Anchank's Hall, 839 So. Broad Str.

— **П. Ю. Мартинюкъ**, зъ Winnipeg, Man. въ Канадѣ, стае въ оборонѣ о. Заклиньского и каже, що се неправда, що п. Гупало писавъ въ дописи зъ Valley River, умѣщенôй въ 43. ч. »Свободы«, будьтобы о. З. не хотѣвъ въ Сифтонѣ людей сповѣдати и церкви посвящувати, доки люде не пôдпишуть контрактъ. »Правда, що о. З. (пише п. М.), сказавъ до людей: скиньте по пару долярôвъ нынѣ на дорогу и люде зôбрали $7,25, але старшій братъ забравъ тй грошѣ и занѣсъ до стору... а о. З. зъ чимъ пріѣхавъ зъ тымъ и вôдъѣхавъ. Люде на Сифтонѣ хотѣли, щобы имъ рускій священникъ робивъ все дармо, але коли пріѣде французкій або польскій зъ Вінніпеґу и каже собѣ платити за все добре и то зъ горы, то Русины платять и нѣхто нѣчого не каже.

(Въ виду сихъ бсламутныхъ дописей о тôй самôй справѣ трудно знати, хто говорить правду а хто нѣ. Тутъ очевидно котрыйсь дописуватель мавъ на цѣли не писати правду, але выляти свôй особистый гнѣвъ. — Ред.)

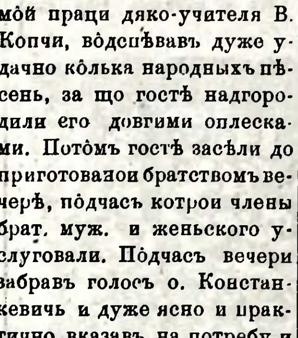
— **Гостина** устроєна братствомъ св. Арх. Михаила въ Йонкерсъ, Н. Й. вечеромъ дня 21. новем. с. р. вôдбула ся дуже поважно и красно. П. Ос. Вариха, предс. бр. привитавъ теплымъ словомъ всѣхъ присутныхъ и завзывавъ до лучности, спôльнои працѣ и до громадного вступлюваня въ члены братства, котре передъ 6 лѣтами дало початокъ до всякого поступу и руского житя въ Йонкерсъ. Опôсля С. Фецко хорошо вôддеклямувавъ оденъ патріотичный стихъ, въ котрôмъ згадавъ, що правда мусить побѣдити неправду и що Русь йонкерска не убоить ся жадныхъ супостатôвъ, але рѣшила ся вже давно ити дорогою правды и науки. На найбôльше узнане однакъ заслугуе молодый хоръ, котрый по невтомимôй праци дяко-учителя В. Копчи, вôдспѣвавъ дуже удачно кôлька народныхъ пѣсень, за що гостѣ надгородили его довгими оплесками. Потôмъ гостѣ засѣли до приготованои братствомъ вечерѣ, пôдчасъ котрои члены брат. муж. и женьского услуговали. Пôдчасъ вечери забравъ голосъ о. Констанкевичъ и дуже ясно и практично вказавъ на потребу и корысть спôлокъ та розповѣвъ про розвôй и корысть зъ спôлкового стору въ Шамокинъ. Йонкерскй Русины за починомъ о. Тимкевича задумали основати спôлку пôдъ назвою „Рускій Народный Дôмъ въ Йонкерсъ“. Громадяне зложили за оденъ тыжденъ удѣлôвъ на $3,-975.00 и задумують побудовати хорошій дôмъ, въ котрôмъ мѣстили бы ся рускй бизнесы. На закôнчене забравъ слово о. Пôдгорецкій и представивши конечну потребу науки и просвѣты, зôбравъ на йонкерску бібльотеку понадъ $15.00. На гостинѣ було також кôлькохъ нашихъ людей зъ Ню Йорку и зъ Джерзи Сити. Однымъ словомъ все удало ся якъ найлѣпше и кождый вынѣсъ тое миле враженє, що йонкерска руска громада вже выробила собѣ єдность мысли и ясну цѣль. Єсть надѣя, що въ недовгôмъ часѣ, при дальшôй згодѣ, випередить навѣть старшй громады въ поступѣ.

Гôсть.

— **Дня** 21. м. м. прибуло до Rossland, B. C. 42 Русинôвъ зъ околицѣ Едмонтонъ, Алта. и працюють въ Le Roi Gold Mining Co. Платня $2.50 денно; заробокъ, якого альбертскй Русины еще нѣколи не мали, кобы лишь вытревалôсть и охота до працѣ.

П. З-ичъ.

Особистый интересъ.

Прохожій: — Ой, йой, дитино — а ты чого така заболочена?!

Хлопчище: — Вôдъ болота. Я передъ хвилею сидѣвъ въ ньому по уха.

Прохожій: — Такъ? А хто-жь тебе запхавъ до него?

Хлопчище: — Те саме, що всѣхъ пхає въ такй мѣсця: — особистый интересъ...

ч.

Где есть?

Илько Риджаничъ зъ Мохначки, пов. Нов. Санчъ, въ Галичинѣ. Перебувае въ Америцѣ вже 14 лѣтъ, а передъ 10 лѣтами здержувавъ ся коло Old Forge и Wilkes-Barre, Pa. Єсть вôнъ середного росту, мае жовтый зарôстъ, лѣтъ 40. Хто бы знавъ о нѣмъ, нехай дасть знати его женѣ на адресу:

DOMKA RYDZANYCZ, Simpson, Pa.

Где есть?

Иванъ Скубанецъ, родомъ зъ Тура Реметъ. унгварскои столицѣ. Єсть вôнъ вже другій разъ въ Америцѣ в перебувае гдесь коло Питсбурга. Шукае его жена. Хто бы знавъ про него, нехай пише на адресу: George Meszko, 928 Capouse Ave., Scranton, Pa.

Оголошенє.

Повѣдомляемо всѣхъ членôвъ нашого братства св. О. Николая въ Питсбурґу, Па., що рôчный мітинґъ братства вôдбуде ся дня 22. децембра 1901. на котрôмъ кождый членъ братства обовязаный явити ся. Члены плейзовй, котрыхъ вертаный тикетъ коштуе бôльше якъ $1.50, не обовязанй бути присутными на мітинґу (хиба самй хотять), за то другимъ членамъ мають надôслати заявлене, що годять ся на всѣ ухвалы мітинґу. На тôмъ мітинґу буде братство принимати новыхъ членôвъ без вступного. До рôчного мітинґу мае кождый членъ заплатити свôй довгъ якъ: мѣсячне, за тикеты, залеглый довгъ до „Союза“ и т. д. Понеже на тôмъ мітинґу будуть выберати ся новй урядники, длятого кождый членъ мае зголосити ся до секретаря Mr. Nicholas Vojtovitch, 619 Cabot away, S. S. Pittsburg, Pa. по картки, на котрыхъ выпишуть имена новыхъ урядникôвъ и тіи картки вôддадуть на мітинґу въ децембру. — За невыповнене тыхъ ухвалъ, членъ заплатить кару, означену на мітинґу въ м. октобру.

За Выдѣлъ братства
Іоанъ Пастирчикъ, предсѣд.,
Ник. Войтовичъ, секретарь,
Іоанъ Креничинъ, касіеръ.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Чи чули вы таке?

Хто принесе або пришле впростъ до нашои редакціи предплату за „Свободу“, тому вышлемо почтою тй книжки, котрй вôнъ собѣ самъ выбере —

ЗОВСѢМЪ ЗАДАРМО.

Мусить однакъ прислати найменче рôчну предплату, то есть **два доляры.**

За два доляры присланыхъ за „Свободу“ мае право выбрати собѣ книжокъ вартости 50 центôвъ.

За присланыхъ намъ 4 доляры, мае право выбрати собѣ книжокъ на 1 доляра, за 6-долярôвъ предплаты дôстане книжокъ вартости $1.50 и такъ дальше. Словомъ, за кожду рôчну предплату за „Свободу“ дôстане книжокъ вартости 50 центôвъ.

Памятайте, що сама „Свобода“ коштуе на рôкъ $2.00 та що кождый платить лишь за ґазету, а книжки дôстае зовсѣмъ ЗАДАРМО. Насъ се не обходить, чи сей чоловѣкъ, що присылае грошѣ є предплатникъ старый чи новый, чи платить довгъ, чи напередъ — кождый мае таке саме право,

АЛЕ ЛИШЬ ВÔДЪ ДНЯ ОГОЛОШЕНЯ СЕГО ДО НОВОГО РОКУ.

Хто ажъ по Новôмъ Роцѣ надôшле предплату, сей такого дарунку не дôстане!

Не вôдкладай, бо лишь сыръ вôдкладаный добрый. Пошли грошѣ **днесь**, скоро лишь се прочитаешь!

СЕ НЕ ЦИГАНЬСТВО!

Се чиста правда, а хто не вѣрить, нехай пришле предплату, а переконае ся, що **мы не говоримо на вѣтеръ.**

Пишѣть выразно, якихъ книжокъ хочете, щобы мы знали що вамъ послати.

Списъ книжокъ, зъ котрыхъ могуть собѣ предплатники выбирати:

Американьскій шляхтичъ	15
Богъ надежда (костяна оправа)	$2.50
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Библія мала	30
Библія велика	50
Байки Павла Свого	25
Великій Изборникъ	$4.00
Вечерницѣ, Гоголя	15
Весела книжочка зъ образками	30
Вôдкрытє Америки	10
Двѣ хлопскй державы	5
Дезертиръ, Ковалева	60
Дика панѣ	70
Два старцѣ	10
Де що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Добра Настя	10
Де-що про землю	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Зъ чужихъ зѣльникôвъ, оповѣданя	1.00
Забобоны та ворожбицтво	20
Календар Комара (па 1901)	10
Календар Просьвіти (на 1901)	20
Календарь для Ам. Русинôвъ (1901)	25
Казки Андерсена	25
Коли ще звѣрѣ говорили	40
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Камяна душа, драма	10
Коляды и щедрôвки	10
Кобзарь Т. Шевченка	1.20
Казки Ґрімôвъ	25
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Листы зъ чужины	1.25
Лихій день, комедія	10
Маруся, оповѣданє	25
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ	$1.20
Мертвецкій великдень	10
Нашй звѣрята	25
Новомодный спѣваникъ	15
Народ. руск. молит. (лѣпша оправа)	40
Надельмаеръ	10
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Пѣснословець	40
Псалтиръ	90
Pid Krestom (мол. лат. буквами)	$1.00
Повѣсти Устіяновича	80
Поезиї Гейнего	50
Протестъ галицкихъ Русинôвъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Панщина и еѣ скасованє	30
Порадникъ лѣкарскій	25
Рускій букваръ	5
Руско-украинска література	20
Розказы про небо и землю	10
Розказы про силы природы	10
Спомини А. Гончаренка	10
Спôлкова умова	10
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Старый Єфремъ	10
Творы Гр. Квѣтки	1.00
Творы Ст. Руданьского	50
Тато на заручинахъ, комедія	10
Тимко Гаврилюкъ	15
Учитель, комедія	30
Хвалите Господа	1.20
Хрупѣяда	10
Хлопы и хлопска справа	5
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Хлѣбъ душѣ	80
Хлопскй пѣсни	10
Читанка для ІІ. клясы	30
Читанка для ІІІ. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Читанка для молодѣжи	10
Якъ чоловѣкъ гôйшовъ на пана	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Якъ Русины стали христіянами	10
Якъ дбати о здоровлє	25

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.
SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

ВСЯЧИНА.

Злі привички мущин та жінок.
(З Medical Common Sense E. B. Foot-a.)

(Конець.)

Богато женщин має звичай, щоб красу задержати і укрити сліди старости, аршенику уживати. Як довго женщина будесь встидати старою бути, буде уживати сего средства. Також молоді дівчата, хотячи визначаючу красоту мати, уживають аршенику і других острих средств на власну згубу. Ніч на день переміновати, єсть страшне, але звичайне зло теперішного часу. Спостереженя і досьвіди кождого дорослого поучують, що сесь звичай нищить нерви, однако наука і досьвіди за пізно приходять.

Більше сьвітла, а кождий сам увидить, що ліпша одна година супочинку ночею, як три в день. Я досьвідчив, що в день сила маґнетична і електрична сонця є пануючою — в ночи же земна, та сама сила, є домінуючою (з півночи на полудне горизонтально пливуча) протоє і тіло чоловіка повинно лежати в супокою до півночи головою, щоби циркуляция крови правильно відбувалась. Що ті, котрі електричну курацию понимають твердженє се зрозуміють, єсьм певний. Бачимо, що люде, котрі в день спочивають, а в ночи суть заняті — зміняють ся.

Сонце має великий вплив маґнетичний на землю, побуджує усе на ній до житя від найменшого до найбільшого, вплив сей збільшає ся до полудня, уменшає до захода. По заході вплив земний розпочинає свою роботу — житє остиває, переходячи в супокій.

Скоре їдженє є загальним звичаєм в Америці. Є се дуже шкідливим для системи нервового і кровного і стає причиною нестравности. Однак в сьому краю усе їде скоро. Уста, наче льокомотива в скорий рух вправлені. Обовязком фізиольоґа, на сю ненатуральну роботу увагу звернути.

Пожива, котру принимаємо, має бути змішана з слиною, з помочею котрої травимо. Слина ділає неґативно, а сок жолудковий, яко квас, позитивно, отже через скоре їдженє потрава діставша-ся до жолудка без слини, через довший час остаєсь нестравлена, а се споводовує недугу. До того єще жолудок мусить роботу зубів заступити — чого тож годі вимагати. Отже пожива дістаючи ся до жолудка, наколи нестравлена, се єсть неперероблена природним способом, підлягає зіпсутю в гнилизну переміняючи ся, що кров знова занечищує. Хто же поволи їсть і жує, уникає напитків підчас їди, то природа сама дає єму до три лути слини, щоби пожива добре змішана з нею діставала ся до жолудка. Напитки при їді суть непотрібні. Се лише звичай скорої їди. Грузолки слинові не суть в силі скоро слину виділювати, для того, що скоро їсть, а він заступає єї напитком. Аж по їді можна пити і то не богато. Поволи їда спустить ся на плин, котрий дала тобі натура.

Дальше, є злим звичаєм переладовувати жолудок, що лучає ся в сьвята або другі урочистости. В такі дни сходить ся родина разом аби жолудок переладувати. Майже кождий їсть тогди забогато, а декотрі пють і їдять, хоч знають, що се шкідне. Чому їмо тогди більше як звикле? де успраеедливлене? Чи-ж лише одна причина, що стіл обладовано? Чи-ж не ліпше в такі дни як найлекші потрави їсти? Пануючий злий звичай при урочистостях не тілько ослаблює жолудок, причиняесь до ріжних слабостей, але робить розумних людей дурнями.

Звичай є другою натурою, каже пословиця. Як-же конечнею річею є аби ми добрі звичаї собі присвоїли вмісто злих — а добрі звичаї причинять ся до тілесного здоровля і розвинуть нашого духа, вмісто слабостей на тілі й дусі. Звичай набирає ся не в одпім дни або році. Він поволи обвиваесь наоколо своєї жертви і часто є шкідний здоровлю так непостережно, що ми іноді не в силі дійти причин нашої слабости, котра лише через сей звичай повстала.

Проби нас поучують, що чоловік без болю може видержати велику горяч, наколи поволи до сего призвичаюєсь. Але чи-ж слід думати, що він довго видержить або що буде так довго жити, як би він без сего звичаю? Котрі хотять душу чоловіка ратувати, нехай зважать, чи они право природи не переступають. На права природи треба всегда увагу звертати, бо якже може бути чистий дух в нечистім тілі? Обовязком матери є смотрити за чистотою духа і тіла своєй дитини, що без сумніву причинить ся до єі здорового розвитку.

К. Іешин.